

9 Αυγούστου 2018
Αριθμ. Πρωτ.: 241124/35356/2018

Πληροφορίες: κα Αναστασία Τοπαλίδου [1]
κος Γεώργιος Μητρομάρας [2]
(τηλ.:2131306736)

Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης
και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Γενική Γραμματέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Κυρία Στυλιανή Βρακά
Σταδίου 29
10110 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Διαφοροποίηση στη χορήγηση παροχών στους συνταξιούχους οι οποίοι έχουν ποσοστό αναπηρίας 80% και είναι δικαιούχοι του ΕΚΑΣ σε σχέση με την ίδια κατηγορία συνταξιούχων που λαμβάνουν τα αντισταθμιστικά μέτρα.

Αξιότιμη κυρία Γενικέ,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, κατά το άρθρο 103 παρ. 9 του Συντάγματος και τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 6 του Ν. 3094/2003 και 4 παρ. 4 του Π. Δ. 273/1999, εξετάζει το ζήτημα της διαφοροποίησης των παροχών που απολαμβάνουν οι δικαιούχοι του ΕΚΑΣ, οι οποίοι έχουν ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω σε σχέση με την ίδια κατηγορία συνταξιούχων, οι οποίοι απώλεσαν το ΕΚΑΣ και είναι δικαιούχοι των αντισταθμιστικών μέτρων του ν. 4411/2016.

1. Ιστορικό

Συγκεκριμένα, η Αρχή κατέστη κοινωνός ερωτημάτων και διαμαρτυριών συνταξιούχων Φορέων Κύριας Ασφάλισης με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω οι οποίοι διαμαρτύρονται για το γεγονός ότι ενώ παρέμειναν δικαιούχοι του μειωμένου πλέον ποσού του επιδόματος ΕΚΑΣ, εν τούτοις λαμβάνουν παροχή μικρότερη από αυτή που λαμβάνουν συνταξιούχοι με την ίδια πιστοποιημένη αναπηρία, που απώλεσαν πλήρως και οριστικά κατ'

[1] Ειδική Επιστήμονας στον Συνήγορο του Πολίτη

[2] Τελειόφοιτος σπουδαστής ΕΣΔΔΑ- Ασκούμενος στον Συνήγορο του Πολίτη

εφαρμογή του άρθρου 92 του ν. 4387/2016 την παροχή του ΕΚΑΣ αλλά είναι δικαιούχοι των αντισταθμιστικών μέτρων.

Ενδεικτικά, συνταξιούχος, νεφροπαθής με ποσοστό αναπηρίας 80%, η οποία δικαιούται τη χορήγηση του επιδόματος ΕΚΑΣ, έλαβε το ποσό των 230 ευρώ μηνιαίως κατά το χρονικό διάστημα από 1.6.2016 έως 31.12.2016, το μηνιαίο ποσό των 115 ευρώ κατά το έτος 2017 και το μηνιαίο ποσό των 35 ευρώ από 1.1.2018 κι έπειτα. Με την αναφορά της προς τον Συνήγορο του Πολίτη, διαμαρτύρεται διότι σε ανάλογη περίπτωση, συνταξιούχος με το ίδιο ποσοστό αναπηρίας, ο οποίος έχει στερηθεί **πλήρως και οριστικώς** την παροχή του ΕΚΑΣ διότι δεν ενέπιπτε στις εισοδηματικές προϋποθέσεις που καθόριζε η νομοθεσία, λαμβάνει ως αντιστάθμισμα, από την 1-08-2016 μέχρι την 31-12-2019, έκτακτη μηνιαία οικονομική ενίσχυση **ισόποση** με την παροχή που καταργήθηκε, δηλαδή αν υποθέσουμε ότι ελάμβανε παροχή ΕΚΑΣ 230 ευρώ θα συνεχίσει να λαμβάνει την ίδια παροχή και για τα έτη 2017, 2018 και 2019.

Μετά από ενδελεχή εξέταση του συνόλου των δεδομένων του ζητήματος σε συνδυασμό με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και τις εγκύκλιες οδηγίες, ο Συνήγορος του Πολίτη κατέληξε στις παρακάτω διαπιστώσεις και προτάσεις τις οποίες επιθυμούμε να θέσουμε υπόψη σας.

2. Οι πρόσφατες νομοθετικές αλλαγές στις προϋποθέσεις χορήγησης του ΕΚΑΣ και η νομοθέτηση των αντισταθμιστικών μέτρων σε όσους το απώλεσαν.

A. Οι προϋποθέσεις χορήγησης του ΕΚΑΣ για τα έτη 2016, 2017 και 2018.

Όπως είναι γνωστό, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4336/2015, υπήρξε η δέσμευση της χώρας για σταδιακή μείωση της δαπάνης που αφορά την χορήγηση του ΕΚΑΣ μέχρι την οριστική κατάργησή του στις 31.12.2019. Ως εκ τούτου σύμφωνα με το άρθρο 92 παρ. 4 του νόμου 4387/2016 όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο δεύτερο παρ. 9 του ν. 4393/2016 (ΦΕΚ Α106/6.6.2016) ορίστηκε ότι: *«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, εκδιδόμενη σε ετήσια βάση αναπροσαρμόζονται τα ποσά που αναφέρονται στα εισοδηματικά κριτήρια της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, καθώς και τα ποσά του επιδόματος που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Με τις ανωτέρω αναπροσαρμογές, η σωρευτική εξοκονόμηση στον προϋπολογισμό του Ε.Φ.Κ.Α., για την αιτία αυτή, από το έτος 2016 έως και το έτος 2017 θα ανέλθει σε 570 εκ. ευρώ, από το έτος 2016 έως και το έτος 2018 σε 808 εκ. ευρώ και από το έτος 2016 έως και το έτος 2019 σε 853 εκ. ευρώ. **Από 1.1.2020 η παροχή αυτή καταργείται.** Η έκδοση της ως άνω κοινής υπουργικής απόφασης και ο έλεγχος των εισοδηματικών κριτηρίων χορήγησης του επιδόματος για κάθε έτος λαμβάνουν χώρα το αργότερο μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους έτσι ώστε από 1η Ιανουαρίου κάθε έτους να μη χορηγείται Ε.Κ.Α.Σ. σε μη δικαιούχους.*

Τόσο με το ν. 4387/2016 όσο και με τις αριθμ. Φ11321/51600/1975 (ΦΕΚ Β 4101/20.12.2016) και Φ11321/οικ. 5824/71 (ΦΕΚ Β 4553/21.12.2017) ΚΥΑ, καθορίστηκε ενιαίο ποσό ΕΚΑΣ, **το οποίο βαίνει μειούμενο κάθε έτος**, για τα μεν έτη 2016 και 2017 για όλους τους συνταξιούχους ανάλογα με το ύψος του εισοδήματός τους από συντάξεις, κύριες και επικουρικές, μισθούς, ημερομίσθια και λοιπά επιδόματα ή βοηθήματα για το δε έτος 2018 ενιαίο επίδομα ΕΚΑΣ ανεξαρτήτου εισοδήματος, αρκεί βέβαια αυτό να μην ξεπερνά τα εισοδηματικά όρια που είχαν τεθεί με το άρθρο 92 του ν. 4387/2016. Έτσι, για παράδειγμα επιδοματούχος ΕΚΑΣ με ποσό εισοδήματος από συντάξεις ως 7.216 ευρώ,

ανεξαρτήτως της κατηγορίας σύνταξης που λαμβάνει, το 2016 έλαβε 230 ευρώ ΕΚΑΣ, το 2017 έλαβε 115 ευρώ και για το 2018 λαμβάνει 35 ευρώ.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 34 του ν. 2676/1999, προβλέπεται μειωμένη συμμετοχή 10% στα φάρμακα για όσους είναι δικαιούχοι του ΕΚΑΣ. Η ευνοϊκή αυτή ρύθμιση, η οποία είναι σημαντική για όλους τους δικαιούχους του ΕΚΑΣ, είναι ιδιαίτερα επωφελής για τους συνταξιούχους αναπηρίας άνω του 80%, οι οποίοι κατά κανόνα έχουν σοβαρά προβλήματα υγείας και συνεχούς ανάγκης ιατροφαρμακευτικής κάλυψης για τη ρύθμιση της κατάστασης της υγείας τους.

B. Η χορήγηση των αντισταθμιστικών μέτρων απώλειας του ΕΚΑΣ

Αποτελεί κοινή παραδοχή, ότι με τις διατάξεις του άρθρου 92 του ν. 4387/2016, αυστηροποιήθηκαν τα εισοδηματικά κριτήρια που τέθηκαν για τη χορήγηση του ΕΚΑΣ. Έτσι ενώ με το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο (άρθρο 34 του ν. 3996/2011), το συνολικό καθαρό **ετήσιο εισόδημα από συντάξεις** δεν θα έπρεπε να ξεπερνά τις 8.472,09 ευρώ, με τις διατάξεις του ν. 4387/2016, τα σχετικά ποσά δεν θα έπρεπε να ξεπερνούν τα 7.972 ευρώ. Αντίστοιχα, ενώ το συνολικό ετήσιο **ατομικό φορολογητέο εισόδημα**, καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο το ειδικό τρόπο που σύμφωνα με τον ν. 3996/2011 δεν θα έπρεπε να ξεπερνά τα 9.884,11 ευρώ, με τα νέα κριτήρια, ορίστηκε στο ποσό των 8.884 ευρώ ενώ το συνολικό ετήσιο **οικογενειακό φορολογητέο** καθώς και το απαλλασσόμενο ή φορολογούμενο το ειδικό τρόπο από το ποσό των 15.380,90 ευρώ που ήταν με τον ν. 3996/2011, μειώθηκε στο ποσό των 11.000 ευρώ.

Ως εκ τούτου και λαμβάνοντας υπόψη ότι σημαντικός αριθμός χαμηλοσυνταξιούχων, οι οποίοι ελάμβαναν το ΕΚΑΣ με το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο, με την αυστηροποίηση των σχετικών εισοδηματικών κριτηρίων, το έχασαν, αποφασίστηκε η θέσπιση αντισταθμιστικών μέτρων έτσι ώστε μια σημαντική μερίδα χαμηλοσυνταξιούχων να ανακουφιστεί από τη σχετική απώλεια του ΕΚΑΣ.

Πράγματι, σύμφωνα με το **άρθρο τριακοστό πρώτο του ν. 4411/2016** μεταξύ άλλων ορίζεται ότι *«σε όσους, κατ' εφαρμογή του άρθρου 92 του Ν. 4387/2016 (Α' 85), όπως ισχύει, **στερούνται την παροχή ΕΚΑΣ**, εφαρμόζονται τα εξής αντισταθμιστικά μέτρα, μέχρι την τελική κατάργησή του: **α. Απαλλάσσονται πλήρως από τη συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη.** β. Σε περίπτωση που έπαυσε η καταβολή ΕΚΑΣ και στους δύο συζύγους, χορηγείται ως έκτακτη μηνιαία οικονομική ενίσχυση στο σύζυγο με το μικρότερο ατομικό εισόδημα το ισόποσο της παροχής που αντιστοιχεί στο εισόδημα αυτό. **γ. Στους πρώην δικαιούχους του ΕΚΑΣ με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, χορηγείται έκτακτη μηνιαία οικονομική ενίσχυση ισόποση με την παροχή που καταργήθηκε.**»*

Σύμφωνα δε με την αιτιολογική έκθεση του νόμου 4411/2016, στο άρθρο τριακοστό πρώτο του οποίου προβλέπεται η ισχύς αντισταθμιστικών μέτρων, αναφέρεται ότι: *«με την παράγραφο αυτή προβλέπεται η εφαρμογή **αντισταθμιστικών μέτρων σε όσους στερούνται, σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 92 του Ν. 4387/2016, όπως ισχύει, του δικαιώματος χορήγησης του ΕΚΑΣ.** Τα μέτρα αυτά είναι η πλήρης απαλλαγή των προσώπων αυτών από οποιαδήποτε φαρμακευτική δαπάνη καθώς και η **χορήγηση έκτακτης οικονομικής ενίσχυσης** στα πρόσωπα με ποσοστό αναπηρίας 80%.»*

Κατ' εφαρμογή του άρθρου τριακοστού πρώτου του ν. 4411/2016 και της αριθμ. οικ. 40124/8516/7.9.2016 ΚΥΑ (Β 2909) εκδόθηκε η αριθμ. 14/15.3.2017 εγκύκλιος της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΕΦΚΑ, στην οποία μεταξύ άλλων ορίζεται: *«Συνεπώς, συνταξιούχοι*

οι οποίοι δικαιούνταν το Ε.Κ.Α.Σ. από 1/6 μέχρι 31/12/2016 αλλά το στερούνται για το έτος 2017, σύμφωνα με τα νέα κριτήρια, δικαιούνται τις ακόλουθες αντισταθμιστικές παροχές: **α) πλήρη απαλλαγή από τη συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη, β) έκτακτη μηνιαία οικονομική ενίσχυση, η οποία χορηγείται στο σύζυγο με το μικρότερο ατομικό εισόδημα, σε περίπτωση που έπαυσε η καταβολή Ε.Κ.Α.Σ. και στους δύο συζύγους, ίση με την παροχή Ε.Κ.Α.Σ. 2016 που αντιστοιχεί στο εισόδημα αυτό, γ) έκτακτη μηνιαία οικονομική ενίσχυση, η οποία χορηγείται σε συνταξιούχους με ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω, **ισόποση με την παροχή Ε.Κ.Α.Σ. 2016 που απώλεσαν.**» Αντίστοιχες οδηγίες παρέχονται και με την επόμενη υπ' αριθμ. 2/10.1.2018 εγκύκλιο του ΕΦΚΑ.**

3. Ο προβληματισμός που εγείρεται σχετικά με τα παραγόμενα αποτελέσματα της υφιστάμενης νομοθεσίας τόσο σε ότι αφορά το ΕΚΑΣ όσο και τα αντισταθμιστικά μέτρα.

Είναι σαφές από τα ανωτέρω, ότι, με την πρόβλεψη των αντισταθμιστικών μέτρων, πρόθεση του νομοθέτη ήταν να ληφθεί ιδιαίτερη και αυξημένη μέριμνα, μεταξύ άλλων, για τους χαμηλοσυνταξιούχους, οι οποίοι φέρουν ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω και απώλεσαν την παροχή ΕΚΑΣ, αποτρέποντας με αυτό τον τρόπο τη βίαιη απομείωση του ήδη ισχνού εισοδήματός τους.

Με τον τρόπο αυτό, θεωρούμε ότι η Πολιτεία ανταποκρίθηκε στην υποχρέωσή της, στο πλαίσιο της Κοινωνικής Αλληλεγγύης, η οποία αποτελεί βασική συνιστώσα ενός σύγχρονου και δημοκρατικού κράτους δικαίου, για κατάρτιση και υλοποίηση πολιτικών και προγραμμάτων που να στηρίζουν ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες προκειμένου να αποτραπεί ο σοβαρά επαπειλούμενος κίνδυνος κοινωνικής περιθωριοποίησής τους καθώς και η υποχρέωσή της σύμφωνα με το άρθρο 21 του Συντάγματος να λαμβάνει μέτρα με σκοπό να εξασφαλίσει τη συμμετοχή των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.

Παράλληλα, και με σκοπό και πάλι την αντιστάθμιση της σχετικής απώλειας, προβλέφθηκε η μηδενική συμμετοχή στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όλων όσων κατ'εφαρμογή του άρθρου 92 του ν. 4387/2016 απώλεσαν το ΕΚΑΣ.

Η **παράλειψη**, ωστόσο, του νομοθέτη, να ληφθεί η ίδια αυξημένη μέριμνα και για τους χαμηλοσυνταξιούχους- δικαιούχους του ΕΚΑΣ, **οι οποίοι εκ των πραγμάτων έχουν ακόμα πιο ισχνό εισόδημα**, από τους δικαιούχους των αντισταθμιστικών μέτρων, κατά την άποψη της Αρχής, οδηγεί σε μία αναντίστοιχη με τους επιδιωκόμενους σκοπούς **πραγματικότητα που αντιστρατεύεται** τον ίδιο το σκοπό του νομοθέτη, ο οποίος προέβλεψε τη θέσπιση αντισταθμιστικών μέτρων για να αμβλύνει τις δυσάρεστες συνέπειες της κατάργησης του επιδόματος του ΕΚΑΣ.

Είναι κατανοητό ότι με τη θέσπιση των αντισταθμιστικών μέτρων σκοπός του νομοθέτη ήταν η ανακούφιση των συνταξιούχων που λόγω μη πλήρωσης των εισοδηματικών κριτηρίων, απώλεσαν το δικαίωμα της παροχής του ΕΚΑΣ. Σε καμία περίπτωση όμως ο σκοπός του νομοθέτη δεν θα μπορούσε να ήταν να βρεθούν σε πλεονεκτικότερη θέση οι συνταξιούχοι στους οποίους κόπηκε η χορήγηση του ΕΚΑΣ, επειδή ξεπέρασαν συγκεκριμένα εισοδηματικά όρια, από τους συνταξιούχους στους οποίους συνεχίστηκε η χορήγηση του μειωμένου, έστω, ποσού ΕΚΑΣ, επειδή το εισόδημά τους ήταν μικρότερο από τα συγκεκριμένα εισοδηματικά όρια.

Η εφαρμογή, ωστόσο, των διατάξεων του ν. 4387/2016 και του ν. 4411/2016, όπως ισχύουν σήμερα, **έρχονται σε ευθεία σύγκρουση τόσο με τη λογική όσο και με το κοινό περί δικαίου αίσθημα** καθώς ο συνταξιούχος με αναπηρία 80%, ο οποίος λόγω του χαμηλού εισοδήματός του, παραμένει δικαιούχος του επιδόματος ΕΚΑΣ, λαμβάνει **μικρότερη παροχή από την αντισταθμιστική παροχή** που προβλέφθηκε για συνταξιούχους με, εξ' ορισμού, υψηλότερα εισοδήματα που τελικώς απώλεσαν το δικαίωμα λήψης του ΕΚΑΣ.

Η **όντως αντιφατική και οξύμωρη διαφοροποίηση των δύο αυτών κατηγοριών ασφαλισμένων**, των δικαιούχων του ΕΚΑΣ και των δικαιούχων των αντισταθμιστικών μέτρων, **σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει αντικειμενικών κριτηρίων**. Και τούτο διότι παρότι και οι δύο κατηγορίες «μοιράζονται» το ίδιο κοινό χαρακτηριστικό, το γεγονός δηλαδή της ύπαρξης βαριάς αναπηρίας, εν τούτοις οι παροχές που λαμβάνουν εξαιτίας του ιδιαίτερου αυτού χαρακτηριστικού τους διαφοροποιούνται, χωρίς αυτή η διαφοροποίηση να δικαιολογείται ή να βασίζεται σε οποιοδήποτε λογικό επιχειρήμα ή κριτήριο. Αντιθέτως, οδηγεί στο άκρως αντιφατικό αποτέλεσμα, συνταξιούχος με ποσοστό αναπηρίας 80% και με εισοδήματα από συντάξεις το 2015, 8.000 ευρώ, ο οποίος, πριν απωλέσει το ΕΚΑΣ, ελάμβανε ποσό ΕΚΑΣ 172,50, με τις διατάξεις του ν.4411/2016 θα συνεχίζει να λαμβάνει ως αντισταθμιστική παροχή το ποσό των **172,50 ευρώ (ποσό ίσο με την καταργηθείσα παροχή ΕΚΑΣ) μέχρι την 31-12-2019**, ενώ συνταξιούχος με ποσοστό αναπηρίας 80%, αλλά ατομικό εισόδημα από συντάξεις 7.000 ευρώ, ο οποίος παραμένει δικαιούχος του επιδόματος ΕΚΑΣ, έλαβε για το έτος 2017, ποσό ΕΚΑΣ ύψους **115 ευρώ** ενώ λαμβάνει για το έτος 2018 το ποσό των **35 ευρώ** μηνιαίως ως παροχή ΕΚΑΣ.

Μάλιστα, η ένταση της αντιφατικότητας της ρύθμισης γίνεται πιο εμφανής αν αναλογιστούμε ότι οι συνταξιούχοι με αναπηρία 80%, δικαιούχοι του ΕΚΑΣ, εξαιρούνται επιπροσθέτως και των άλλων επωφελών αντισταθμιστικών ρυθμίσεων του ν. 4411/2016 και συγκεκριμένα εξαιρούνται της ρύθμισης που προβλέπει πλήρη απαλλαγή από την φαρμακευτική δαπάνη, γεγονός που έχει άκρως δραματικές συνέπειες για την καθημερινότητα τους, αν αναλογιστεί κανείς το χαμηλό ποσό της παροχής ΕΚΑΣ (ενδεικτικά το ποσό των 35 ευρώ για το 2018) αλλά και την δυσμενή οικονομική τους κατάσταση.

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι για τους δικαιούχους του ΕΚΑΣ προβλέπεται **μειωμένη συμμετοχή στα φάρμακα, ενώ για τους δικαιούχους των αντισταθμιστικών μέτρων η πλήρης απαλλαγή από τη συμμετοχή στη φαρμακευτική δαπάνη**. Η μειωμένη συμμετοχή των δικαιούχων του ΕΚΑΣ στη φαρμακευτική δαπάνη, παρότι αποτελεί ένα ευνοϊκό μέτρο, τους υποχρεώνει ωστόσο σε μεγαλύτερη συμμετοχή από τη μηδενική που προβλέπεται στους δικαιούχους των αντισταθμιστικών μέτρων, παρά το γεγονός ότι οι πρώτοι αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο βιοποριστικό πρόβλημα, αφού κατά τεκμήριο και μικρότερη σύνταξη λαμβάνουν και μικρότερο ποσό ΕΚΑΣ. Συνεπώς, η επέκταση της σχετικής ρύθμισης και στους ίδιους είναι ιδιαίτερα σημαντική εάν αναλογιστεί κανείς ότι εξαιτίας ακριβώς των προβλημάτων υγείας που αντιμετωπίζουν και του ισχνού τους εισοδήματος έχουν και αυξημένες ανάγκες ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Συμπερασματικά, η ορθή και κοινωνικά δίκαιη πρόβλεψη από τον νομοθέτη για τη θέσπιση των αντισταθμιστικών μέτρων με σκοπό την επούλωση των δυσάρεστων συνεπειών που επέρχονται σε όσους στερούνται τελικώς το επίδομα του ΕΚΑΣ, ιδιαίτερα στην περίπτωση των αναπήρων με ποσοστό 80%, εν τοις πράγμασι έχει οδηγήσει σε δυσμενή και άδικη αντιμετώπιση των ήδη και τελικώς δικαιούχων του ΕΚΑΣ.

4. Προτάσεις του Συνηγούρου του Πολίτη

Τούτων δοθέντων, ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί ότι θα πρέπει το αρμόδιο Υπουργείο να αναλάβει πρωτοβουλία έτσι ώστε αφενός να επεκταθεί αναδρομικά[3] η ευνοϊκή ρύθμιση του νόμου 4411/2016 ως προς το ύψος της δικαιούμενης παροχής και στις περιπτώσεις συνταξιούχων με ποσοστό αναπηρίας 80% που παραμένουν δικαιούχοι του ΕΚΑΣ, αφετέρου την επέκταση εφεξής της ρύθμισης για πλήρη απαλλαγή από την φαρμακευτική δαπάνη των δικαιούχων ΕΚΑΣ που έχουν ποσοστό αναπηρίας 80% και άνω.

Αναμένοντας τόσο τις σκέψεις και απόψεις σας επί των ανωτέρω, όσο και τις τελικές σας αποφάσεις, σας ευχαριστώ για τη συνεργασία και παραμένω στη διάθεση σας για οποιαδήποτε πληροφορία ή διευκρίνιση θελήσετε.

Με τιμή

Γιάννης Σ. Κωστής
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη

Κοινοποίηση:

1. Υφυπουργό Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Κύριο Αναστάσιο Πετρόπουλο
Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Σταδίου 29
101 10 Αθήνα
2. ΕΦΚΑ- Κεντρική Υπηρεσία
Διεύθυνση Απονομής Συντάξεων
Τμήμα Νομοθεσίας Συντάξεων
Ακαδημίας 22
10671 Αθήνα
3. Ενδιαφερόμενοι

[3] Όσον αφορά την δυνατότητα του νομοθέτη να προσδίδει αναδρομική ισχύ στις ρυθμίσεις του, η θέση που έχει επικρατήσει στη νομολογία τόσο των πολιτικών όσο και των διοικητικών δικαστηρίων είναι ότι «ο κοινός νομοθέτης δεν κωλύεται μεν, κατ' αρχήν, να μεταβάλει, ακόμη και αναδρομικά, τις κείμενες ουσιαστικές ρυθμίσεις του νόμου, αρκεί η επέμβασή του αυτή να μην αποτελεί ευθεία κύρωση της διοικητικής πράξης της οποίας η νομιμότητα είναι εκκρεμής ενώπιον των δικαστηρίων, να μην προσβάλει το δεδουλευμένο ή την αρχή της μη αναδρομικότητας των διατάξεων που επιβάλλουν κυρώσεις, να αιτιολογείται από λόγους δημοσίου συμφέροντος και να μην προσβάλλει την αρχή της αναλογικότητας» (ΣτΕ 542/1999 Ολ., 1839/1999, 6/2010, πρβλ ΣτΕ 604/2002 Ολ., 1847/2008 ολ.) Περαιτέρω, ο νόμος επιβάλλεται να έχει αναδρομική ισχύ όταν η αναδρομικότητα αποτελεί μέσο πραγμάτωσης του περιεχομένου της αρχής της ισότητας στην πράξη, πράγμα που δύναται να συμβαίνει κυρίως όταν ο νόμος συμπληρώνει ή τροποποιεί προηγούμενη νομοθετική ή κανονιστική ρύθμιση και εντάσσει σε αυτή ή αντιθέτως εξαιρεί από αυτή περιπτώσεις οι οποίες, βάσει της αρχής της ισότητας, κρίθηκε αντιστοίχως ότι κατά τρόπο αντισυνταγματικό είτε εξαιρέθηκαν από την εφαρμογή της είτε εντάχθηκαν στο πλαίσιο της. (Π. Παυλόπουλος, Συμβολή στη νομική θεμελίωση των ορίων της αναδρομικής ισχύος του νόμου, ΤοΣ 1985, σελ. 297-313, ιδίως, 312-313).